

## Dissertatio

cultum negligissent, indignationem posthac subire cogerentur. Sed fabellis hisce fidibus ab alio non magis, quam ab iisdem ipsis Authoribus, detrahitur; nullum enim illis in antiquitate, nec in genuina aliqua historia fundamentum.

Veram erigendā hujus Aras ignoto Deo causam docuit facile S. Chrysostomus. Athenienses, qui ceteros omnes superstitione vincebant, ne quem Deum neglectum a se unquam arguerentur, ignotis etiam & incertis divinos honores ferebant. Neque id genti singulare. Incertis Numinibus Arg Romē pariter dedicabantur. Invenio planè ignotis Deis Aras profūtatas, sed Attica Idolatria est; item incertis Deis, sed Romana superstītio est, ait Tertullianus contra Marcion. cap.9. Strabo pariter asseverat lib.3 pag.156. Celtas anonymum quoddam, vel sibi incogniti nominis Deum coluisse. In Theologia Paganorum doceatur, loca quedam, nemora, & arva ab incognitis Diis habitari.

*Quis Deus, incertum est: habitat Deus.*

Ovidius post narratam mundi creati historiam, de Deo eius authore, tanquam de ignoto quodam Numinis, agit Metamorph. lib.1.

*Sic ubi dispositam quisquis fuit ille Deorum, Congeriem fecit.*

Macrobius Saturn. lib.3. c.9. observat, tutelaria Urbium Numina plerumque in occulto manere, ne in obsidionibus invocarentur. Genuinum Urbis Romæ, & Genii illius nomen hodie usque latet. Quare cum obessa Urbis Numina invocarentur, hac erat precanī formula: *Si Deus, si Dea est, cui Populus Civitasque Carthaginensis est in tutela &c.* Cū terra aliquis motus contigisset, solebat veteres Romani ferias aliquas indicere (n), litando Numini hujus prodigii auctori. Sed Dei nomen, ita uti solet, cui servari ferias oportet, statuere, & edicere quiescebant; tum ne alium pro alio nominando falsā religione populum alligarent; tum quia & qua vi, & per quem Deorum terra tremaret, incertum esset.

Sed his ita constitutis, si Atheniensium Deus Numinis erat extraneum, incertum, ambiguum, incognitus, cui Populus illum cultum redderet impium & superstitionis, qui edicere potuisset Apostolus, ipsum esse Cœli, terreque auctorem Deum vel eternum ejus Filium mundi Servatorem? Si Deum Hebreorum Athenienses norant, cur non aperā religione Aram illi dedicarunt, sed inscribere maluerunt: *Ignoto Deo?* Quomodo tandem nosse potuerunt Iesu Christi divinitatem, quam soli tunc noverant ejus Discipuli, negabant verò Judæi?

n Gell. l.2. c.  
28.

Invisa erat tunc temporis Judæorum religio apud Paganos; nec sane conciliandæ illorum Numinis apud Athenienses reverentia plurimū conferebant ea, quæ de ipso Hebreorum Deo, atque ratione ejus collendi in Templo Jerusalymitano ferebantur. Sparserant enim in vulgus, coli ab ea genitum, vel suum, vel capit asini aut hominis, seu nubes & Cælum (o).

*O Juven. Sat. 14.*

*Nil prater nubes & Cæli Numen adorant.*

Hijce omnibus reponendum est, nunquam reapse Apostolum voluisse, Deum Cæli sive ejus Filium eternum, qui pro munere salute hominis exuvias induisset, ab Atheniensibus divinis honoribus cultum demonstrare, sed illud reputasse tantum, ut vagum incertumque eorum cultum determinaret; Deum annuncians, quem ipsi ad id usque temporis ignorassent, dignum alioqui quem unicè venerarentur. Deum colitis ignotum: ego vobis annuncio Numinis aliud ignotum, & dignum, in quo obsequia omnia vestra & honores transferantur. Cætera omnia, qua sub generali hac epigraphæ Deorum ignoratorum, cujuscunque sint nominis, genis, & regionis, collenda vobis proponitis, neque Dei sibi nomen jure meritoque vindicare possunt, & multum illi singulari veroque Deo concedunt, cui honor & obseva hominum, tanquam debitum aliquo vigal, pendenda sunt.

S. Augustinus contr. Cresc. lib.1. cap.29. ne ambigit quidem, Athenienses sub obtentu ignoti Numinis verum Deum coluisse; ponit insuper tanquam certum, ideam aliquam vagam & confusam veri Numinis gentis illius mentibus infidilem; quare eorum cultum comparat cultui, quem Schismati extra Ecclesiam Deo dependent. Volebat igitur Apostolus, ut eundem Deum, quem prater Ecclesiam ignoranter ariq' imititer colebant, in Ecclesia sapienter & sauberiter colerent. Sed hoc Augustini comparatio inter cultum Atheniensium & Schismatiscorum in eo tantum versari credenda est, quod utriusque gentis cultui nulla esset utilitas. Schismati enim profectio Dei, quem colunt, absolutam habent idem; cū interim Athenienses & verum Deum penitus ignorarent, & referre illi divinos honores ne cogitarent quidem. Metu tantum adducti, ne forte aliquem Deum negligenter, Aram ignoto Deo excitarunt, ne cogitantes quidem Deum Hebreorum, cuius facili nomen nequid audierant. Apostolus verò familiari sibi sermonis figurâ, ex occasione ignoti & incerti Dei, loquendi ansam suscepit, & annuncandi Deum, quem ipsi ignorarent, in quem porrò praefixa aliis omnibus obsequia transferenda essent.

*DIS.*

## DISSERTATIO

## DE BAPTISMO JESU CHRISTI NOMINE COLLATO.

**B**aptismi conferendi formulam satis aperte Apostolis suis Baptizetur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum (e). Et alibi (d). In nomine Iesu Christi baptizabantur viri, ac mulieres. Et alibi etiam (e). Nondum enim in quemquam illorum venerantur, (scilicet Spiritus Sanctus) sed baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu. Tandem S. Petrus baptizavit Cornelium (f); Et iussit eos baptizari in nomine Domini Iesu Christi. Et rursus (g): His auditis, baptizati sunt in nomine Domini Iesu. Factum hoc non temel, non per transcursum, non data forè occasione, non ambiguis & equivocantibusque res prodiit vocibus. Neclucentius unquam nec apertius promeretur quid præstitum sit à Fidelibus, institutione edictis, & Baptismo initiatis ab ipsis Apostolis, vel sub eorum oculis; aperte enim afferitur, Baptismo illos in nomine Domini Iesu initiatos fuisse.

Plures ex Patribus, nec rara Concilia, in ea quidem fuerunt persuasione, collatum ab Apostolis Baptisma in nomine Iesu Christi, nullo caterarum Triadis Personarum nomine espresso. S. Hilarius (h) alibi edit, neque prævaricatione accusandos Apostolos, neque damnandas tamquam sibi ipsis contrarias Scripturas, si semel prodant Apostolos iussos suiss. Baptismate initiate fideles in nomine Patris, & Filii, & Spiritus S. ipsos verò Apostolos Sacramentum ipsum in nomine Iesu Christi conferre satius duxisse. Agnoscat ergo S. Dogm̄ repugnantia speciem aliquam inter Evangelium & Acta, in eo scilicet, quod Christus alter conferendum jussit, alter verò Apostoli reapse Baptisma contulerint; quam tamen Apostolorum, si ita loqui fas est, transgressionem nequam damnandam, neque tanquam sibi minus constantes rejiciendas esse Scripturas defendit.

Vetus Author, qui Baptismi reiterationem aduersus S. Cyprianum negat, suffit demonstrandum suscipit (i), eos qui extra Ecclesiam Baptismate in nomine Iesu Christi collato timeti sunt, nequaquam iterato Sacramento, sed impositione tantum manuum, quod Spiritum S. recipient, in Ecclesiam admitti oportere; arbitratur enim, quod in invocatione nominis Iesu non debet Baptisma illud conferendo Spiritui S. impar.

i To.1. Concil. pag.770. Post illum qui foris quidem, sed in nomine J. C. Domini- cum accep- runt Baptis- ma.... an iteratum Ba- ptisma his ne- cessarium eset, ac si nunguam baptizati in nomine Iesu Christi forent.

Et pag.173. Ni si quoque in illo superiore tractatu circè eos, qui tan- tummodo in nomine Christi Iesu baptizati fuerint, fla- tuas etiam sa- ne Spiritu

Sancto posse saluos fieri. Et pag.775. Nec astimes huic tractatu contrarium esse quod dixit Dominus: Ite, docete gentes; tingite eos in nomine Pa-

tris, & Filii, & Spiritus Sancti. Quia cum hoc ve- rum & re-

stum, & om- nibus modis in Ecclesia obser- vandum sit, & observari quoque soli- tunis, ta- men conside- rare oportet, quod invo- catio nominis

Iesu non debet à nobis futilis

## Dissertatio

160

par habendum. Demonstrat tandem illud Iesu Christi in Evangelio: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus S.* nihil repugnare iis, qua de Baptismo in nomine Iesu Christi collato narratur. Quanquam enim, ait, Ecclesia moribus receptum est ut Sacramentum illud nomen SS. Triadis, praeserter; invocatio tamen nominis Iesu Christi non inutilis habenda est, quod sanctissimum illud nomen tantum pollet virtute miraculorum, ut nec Infidelium ore prolatum vacuum sit prodigiis. Insinuare videtur Scriptor ille apud quosdam Hæreticos, Sacramentum Baptismi in nomine tantum Iesu Christi conceptum fuisse, quo semel initios recipiendos statuit in Ecclesiæ, unâ tantum suppletâ manuum impositione, ad Spiritum Sanctum, quo extra Ecclesiam nemo donatur, conferendum.

Observat S. Ambrosius de Spir. S. lib. I. cap. 3. num. 41. 42. eos, qui Baptismo tantum Joannis Baptista initiati fuerant, novo iterum Baptismate tingendos, Apostolos edixisse, quippe qui Spiritum S. ne nomine quidem norant. Baptizatos autem illos dicit in nomine Iesu Christi, quod non secundus erat baptismus post alium Joannis Baptista collatus, sed primus omnino; neque enim baptismus Joannis verum erat baptismus. *Baptizati sunt itaque, ait in nomine Iesu Christi, nec iteratum est in his Baptisma, sed novatum.* Unum enim Baptisma. Addit insuper. Plenum est autem (Baptismatis sacramentum) si Patrem, & Filium, Spiritumque Sanctum facies. Si unum neges, totum subfrues. Et quemadmodum si unum sermone comprehendas, aut Patrem, aut Filium, aut Spiritum Sanctorum .... plenum erit fidei sacramentum. Constat igitur, iuxta mentem S. Doctoris, Baptisma, sive in nomine totius SS. Trinitatis, sive unius tantum Personæ concipiatur.

Hac S. Ambrofii autoritate uitur Nicolaus I. in responsione ad Confut. Bulgar. c. 104. in Collect. Concil. ad A. 858. demonstrans, eos qui Baptismate initiati sunt extra Ecclesiam, sive in nomine SS. Trinitatis sive Iesu Christi tantum, cum ad Ecclesiam venerint, novo collato Baptismate recipiendos non esse: *Hipotesis si in nomine S. Trinitatis, vel tantum in nomine Christi, sicut in Actis Apostolorum legimus, baptizati sunt, [unum quippe idemque est, ut Sanctus exposuit Ambrosius] confitit eos non esse denuo baptizandos.* Quæ Pontificis verba duo probant, 1. In eum sensum exponendam esse autoritatem S. Ambrofii aliqui ambiguari; 2. Pontificia sanctione certum est, Baptismum in nomine Iesu Christi collatum ratum assertumque habendum.

Eadem sententiam in eo confirmare visus est S. Ambrosius (k), quod asserto semel Baptismo in nomine tantum Iesu Christi collato, rectâ inde consecratione deducit, ratum etiam haberi oportere Baptismum in nomine S. Spiritus, ac tandem perinde judicandum de Sacramento in nomine alterius cuiuscumque in Trinitate Personæ:

k Ambros. l. 1. de Spirito Sancto c. 3. num. 44.

*Quia, ait, qui unum dixerit, Trinitatem si gnavit. Laudat in eam rem illud Act. 1. 5. Vos autem baptizabimini Spiritu S. &c.*

Beda Venerabilis in Act. post laudata S. Ambrofii authoritatem, hunc illi sensum vindicat; certumque constituit, Baptismum in solo Iesu Christi nomine collatum nihil habere vitri; qua in re subscire se sententia S. Ambrofii testatur.

In eadem sententiam non obscurè descendit Concilium Forouliense a. 791. Postquam enim sibi Patres illius Concilii opposuerunt: *Cur Magister in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & Discipulorum in nomine tantum Iesu præcipiunt baptizari? Nunguid aliud veritas per semetipsam docuit, & aliud Discipuli Veritatis; vel aliam formam doctrinæ Ecclesiæ tradidere?* Respondent deinde: *Absit hoc. Sacramentum Sanctæ Trinitatis, quam Magister & Dominus tribus enumeratis Personis in uno tamen nomine voluit demonstrare* hoc ejusdem veritatis *Discipuli in una de Trinitate persona, i.e. Filii, totam sanctuam Trinitatem essentialiter, Sancto spiritu revelante Spiritu, intelligere meruerunt.*

Confutus (l) S. Bernardus num retinendus esset Baptismus à Laico quodam ministratus in nomine Dei & vera ac Sancta Crucis; respondet ratum quidem haberit, eadem, quam supra ex S. Ambrofio deduximus, ratione; sub Dei nempe invocatione totam ab eo homine comprehensam Trinitatem; sicut & sub appellatione Sanctæ & vera Crucis totum revelari meritum Passionis Iesu Christi. Legimus, addit, in Actibus Apostolorum non modò in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, verum & in nomine Domini Iesu Christi aliquos baptizatos. Quid apertius pro ista sententia?

Concilium Nimacense a. 1284. ratum pronunciat Baptismum in hac verba: *Ego te baptizo in nomine Iesu Christi. Gemina editio in suis Constitutionibus Synodalibus Elias Episcopus Uticensis. Favet huic sententiæ Hugo de S. Victore de Sacram. lib. I. cap. 13. S. Bernardo coœvus; favet Magister Sententiarum [m]. Petrus Pictaviensis lib. 5. Sentent. cap. 5. qui quingentis ab hinc annis scriberebat, quarit an formula illa, Ego te baptizo in nomine Iesu Christi, rata tenet sit. Affirmat ille quidem; baptizati sunt, [unum quippe idemque est, ut Sanctus exposuit Ambrosius] confitit eos non esse denuo baptizandos.* Quæ Pontificis verba duo probant, 1. In eum sensum exponendam esse autoritatem S. Ambrofii aliqui ambiguari; 2. Pontificia sanctione certum est, Baptismum in nomine Iesu Christi collatum ratum assertumque habendum.

Alexander Alensis part. 4. qu. 13. ad 8. S. Thomas Magister, atque ipse demum S. Th. 3. par. que. 66. art. 6. ministratum ab Apostolis Baptisma in nomine folius J. C. negare quidem non audent; quamquam factum id quidem defendunt dispensatione quadam, in prærogativam nominis J. C. illis temporum circumstantiis necessariam. Joannes de

## De Baptismo J. C. nomine collato. 161

de Ragusio Ordinis Predicatorum in sua Oratione de Communione sub utraque specie in Concilio Baileensi observat, prescribi quidem à Magistro Discipulis suis ministrandi Baptismatis formulam in ea verba: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti; sed veteri ista ab Apostoli missomissa, ait, alia inventa est, ceptio ministerii Baptismate ab Apostoli paulo post Pentecosten sub una nominis Iesu Christi invocatione. Cajetanus Cardinalis (n) & ministratum ab Apostolis Baptismum in nomine singularis è Trinitate Personæ, & ratum habendum esse, si nunc pariter conseretur, defendit. Hec quidem sententia exponta est in secundâ Operâ illius editione Roma adornata; sed in priori dicerâ legebatur: sicut non obscuris verbis additur in Operibus Adriani VI. Pontificis, Romæ, eo rerum potiente, cufis (o). Factum id pariter concedunt Scholastici non in frequenti numero, rati Baptismum quidem olim sub una nominis Iesu Christi invocatione ministratum fuisse.*

Defendunt verò alii, nunquam nisi sub expressa trium SS. Trinitatis Personarum invocatione Baptismum ab Apostolis ministratum. Frustra verò pro adversa sententia laudaci dicunt verba illa Actuum 2. 38. *Penitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi;* sicut & alia supra à nobis relata. Nihil enim illis insinuant volunt, nisi Baptismum in nomine Iesu Christi institutum, ejus nomine annunciatum, ac tandem ejus auctoritate assertum fuisse; vel, si mavis, initiaxi jubentur Baptismate Fideles, post invocationem nomen Iesu Christi, i.e. post confessionem ejusdem nominis; quod perinde est, ac si profiteri jubentur Iesum Christum Deum esse; qua prævia confessione, deinde Baptismate abluerentur (p).

Ita reddunt verba Sacra Scriptura recentiores plerique Interpretes (q); namque Baptismate initiare in nomine Iesu Christi usurpatum est per oppositionem ad Baptismum Joannis Baptista, sive Pharisæorum. Fateamur tamen oportet, Theophylactum, Dionysium Chartesianum, Hungonem Cardinalem verba illa, *In nomine Iesu Christi, ad literam interpretari.* Ita verò mente suam explicat Dionysius Cartianus. Docuerit licet, inquit ille, Jesus Christus Apostolos Baptismum in hac verba ministrandum: *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti;* visum est tamen Apostolis, caterisque sub ipsis Ecclesiæ crepidis Discipulis, non sine Spiritus Sancti intentu, aliam baptizandi formulam habere solemnam, in hac verba conceptam: *Ego te baptizo in nomine Iesu Christi;* quod ab illis eâ prædictum est ratione, ut veneratio & honor sanctissimo nomini apud Gentes magis magisque conciliaretur. Quia in re detrahatur primitæ Baptismi formula; tota enim Trinitas sub una Iesu Christi invocatione censetur. Paria ferme habet Theophylactus in Acta 2. 38. Hæc, ait, Apostoli Petri verba alteri ex Evangelio authoritati non Differ. Calmet Tom. II.

p Vide Harduin. de Bapt. in nomine Christi.

q Vide Sanct. ad Act. 2. 38.

& ad c. 19. 5. & Cornel. ibidem. Eromond. Tirin. Vat.

Grot. alii.

Matth. 28.

19.

repugnant. Apostolas injungit: *Baptizetur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi;* & Christus; *Euntes baptizate omnes gentes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Ecclesia enim nullam in Trinitate divisionem agnoscit; quare ministratum sub invocatione nominis Iesu Christi Sacramentum, sub ipsa pariter Sanctissimæ Trinitatis invocatione censendum est; neque enim inter Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum divisum est quidquam, & discreta in partes.

Ex hucque deductis restâ consecratione statuitur, 1. Actuum Textum, quo ministratum in nomine Iesu Christi Sacramentum habendum esse, si nunc pariter conseretur, defendit. Hec quidem sententia exponta est in secundâ Operâ illius editione Roma adornata; sed in priori dicerâ legebatur: sicut non obscuris verbis additur in Operibus Adriani VI. Pontificis, Romæ, eo rerum potiente, cufis (o). Factum id pariter concedunt Scholastici non in frequenti numero, rati Baptismum quidem olim sub una nominis Iesu Christi invocatione ministratum fuisse.

Porro exploratum est, ipso dicerâ afferente S. Matthæo, Iesum Christum mandatis onerâsse Apostolos suos, ut quascumque initiantas susciperent Gentes, illas sub invocatione Patris, Filii, & Spiritus Sancti tingerent (r). Persuasum id moribusque receptum, omnibus pariter facili, & apud omnes æquè Ecclesiæ. Ceterum id statutum summoque consensu docent Patres, Concilia, Interpretæ Scripturæ, Theologiæ Schola, quin & ipsi adversæ sententia afferentes, qui collatum olim Baptisma in nomine Iesu Christi defendunt; id enim sibi defendendum non suscipiunt, nisi semel constituto, tres illas Trinitatis Personas sub una Iesu Christi invocatione censeri. Verum, iuxta Patrum, & Conciliorum doctrinam, non satis est tacere & quodam veluti compendio Personas Sanctissimæ Trinitatis innuisse: luculentia, & expressa illarum confessio requirendâ est. Quare Baptismus, si forte unquam sub una Iesu Christi invocatione ministratus est, inanis fuit, & à Sacramenti dignitate excidit; quod pariter statuendum esset de Baptismo in eum ritum, si forte ab aliquo nostrâ hac ætate conferretur; nisi Divinâ aliquâ dispensatione, & peculiari Dei revelantis monito aliqui concessum esset, ut à præscripta Sacramenti formula singulare aliqua de causa recederet. Quod enim

X tunc